

Forststyrelsens naturtjänster

Vårdare av vår vackraste natur

ÅRSBERÄTTELSE 2014

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

Nya utspel, större slagkraft

För Forststyrelsens naturtjänster var 2014 ett år av utvidgad verksamhet och nya utspel. Samtidigt stärktes vår samhälleliga slagkraft.

Det sätt på vilket vi vårdar våra nationalparker uppskattas även internationellt, och de natur- samt jakt- och fisketjänster som vi producerar tillför den lokala ekonomin många euron. Nu utnyttjar vi vårt kunnande för att gynna Finlands kulturarv, när vi fick

övertog skötseln av 29 viktiga kulturarvsobjekt som tidigare sköts av Museiverket, så som borggruina i Kajana, Raseborg och Kustö.

Vår slagkraft som främjare av finländarnas välfärd stärktes också. I föl började vi systematiskt följa hur nationalparkernas besökare och våra jakt- och fiskekunder värdesätter sina naturupplevelser. Högt, framgick det av vår gallup: till exempel välfärdseffekten av ett nationalparksbesök anses vara värd i medeltal 208 euro. Det motsvarar flera månaders gymbesök.

Även vår projektkompetens har växt, så att 2014 var vår projektpott dubbelt större än 2010. Över 110 arbetslösa

ungdomar kom in i arbetslivet via oss på olika håll i Finland. I ett samprojekt tillsammans med Lieksa stad visade vi hur långtidsarbetslösa kan fås att aktivera sig och ta tag i livet med hjälp av motion i naturen. Vi sysselsatte flera fångar i öppna anstalter än tidigare, vilket kan ha en avsevärd betydelse eftersom arbete i naturen hjälper fångarna att anpassa sig till samhället.

Vårens riksdagsval är viktigt för Finlands framtid. Av den offentliga förvaltningen krävs sträng ekonomisk disciplin och högre produktivitet. Detta är helt rätt, det är ju fråga om våra gemensamma skattemedel. Naturtjänsterna har förmått arbeta resultatrikt och kostnadseffektivt.

Förhoppningsvis har vi dessutom lyckats visa att effektivitet kan vara annat än att en allt större mängd arbete utförs med ett allt mindre antal anställda. För naturtjänsterna innebär det att producera mervärde för hela samhället: medborgarna och näringslivet. Vår förhoppning är att även den nya regeringen och riksdagen ska stöda vårt arbete för Finlands natur och kulturarv, som gynnar människorna och landets ekonomi.

Rauno Väisänen, naturtjänstdirektör

Forststyrelsens naturtjänster övertog skötseln av Raseborgs populära slottsruiner 2014.

Oulanka lockar allt mera pengar och flera besökare även till andra platser i området. De som besökte Oulanka nationalpark tillförde närområdet 2,7 miljoner euro mera än för fem år sedan. FOTO: BASECAMP OULANKA

Nationalparker samt jakt- och fiske- turer ger välfärd – även ekonomisk

Forststyrelsens enhet för naturtjänster sköter nationalparker och andra skyddsområden samt producerar fiske- och jakttjänster på statens områden. Ståtliga landskap och trygga leder inspirerar människorna att röra sig i naturen. År 2014 företogs ca. 2,3 miljoner besök i våra nationalparker, och den totala effekten av besökarnas penninganvändning översteg 125 miljoner euro.

Livskraften och lyckan ökar på utflykter i Finlands nationalparker och till andra högklassiga naturobjekt, framgick det av vår utredning.

De psykiska, sociala och fysiska effekter som besökarna upplever av vistelse i naturen har aldrig tidigare undersökts i lika stor utsträckning i Finland.

Enligt utredningen ger en utflykt i en nationalpark ro i sinnet och minskar stressen. De som övernattar i naturen upplever större hälsnytta än dem som gör dagsutflykter. De som rör sig i grupp upplever att det sociala välbefinnandet ökar och att vänskapsbanden stärks. Vandrarna njuter också fysiskt: till exempel ren luft och tystnad gör kroppen gott.

Även fiskare och jägare upplever att de mår desto bättre ju längre de är ute.

Särskilt kvinnor och personer mitt i livet upplever att de slappnar av på dessa utflykter. Under ett nationalparksbesök vandrade man i medeltal 15 km och under en jakttur över 8 km.

Finlands natur blir bekant för en miljonpublik

I våra nationalparker och övriga skyddsområden företogs i fjol sammanlagt 5,6 miljoner besök och i vår nättjänst ökade i synnerhet antalet besök som företogs från mobila enheter.

De ståtliga nationallandskapen inbjuder till Oulanka nationalpark i Kuusamo och till

Forststyrelsens naturtjänster började utveckla turisttjänster på kinesiska i Enare-Saariselkä och Noux tack vare pengar som riksdagen beviljade i tilläggsbudgeten. FOTO: JOUNI MÄNNISTÖ

toppen av den nordkarelska naturen i Koli nationalpark. Vi förnyade utställningarna i naturumen i dessa populära besöksmål. Basutställningen "Katse kansallismaiseen" ('nationallandskapet i blickfånget') i Kolis naturum Ukko öppnades i december. Den nya utställningen "Där floden flyter fram" i Oulanka utnyttjar modern teknik, med vars hjälp besökaren hamnar mitt i forsens brus i utställningslokalen. Utställningen samt naturföreläsningen "Årstidernas rike", som berättar om Oulanka och Paanajärvi nationalparker, finansierades av Europeiska unionen samt den finska och den ryska staten som ett projekt inom Fennoscandian Green Belt.

I samtliga våra naturum företogs sammanlagt över en miljon besök i fjol. Antalet besökare i Övre Lapplands natu-

rum Siida och i Pyhä–Luosto naturum var nästan 100 000 i vartdera och i Finlands naturcentrum Haltia i Esbo 115 000. Antalet besök i Noux nationalpark invid Haltia var nästan 300 000.

Lapland, östra och nordöstra Finland samt huvudstadsregionen är också populära bland ryska turister. Under ett tvåårigt projekt förbättrar vi vår service på ryska bl.a. genom språkutbildning och genom att producera material på ryska. Genom ett motsvarande projekt som är inriktat på kineser utvecklar och marknadsför vi servicen i Noux, Urho Kekkonens och Lemmenjokis nationalparker samt Finlands naturcentrum Haltia och naturumet Siida. Forststyrelsens kundbetjäningsspersonal samt företagare bekantar sig med den kinesiska kulturen

samt grunderna i det kinesiska språket. Företrädare för skogsstyrelsen i Hunan besökte huvudstadsregionen och norra Lapland.

Beröm och utvecklings- önskemål från partner

Forststyrelsens naturtjänster är en organisation som bildat omfattande nätverk och vars partnerskapsnätverk omfattar såväl företag och organisationer som statsförvaltningen överallt i Finland. På uppdrag av de styrande ministerierna utredde vi vad våra partner tänker om oss. Av de 500 som svarade anser 70 procent att naturtjänsterna är en samarbetsvillig, tjänstvillig och öppen partner. Vi fick beröm för vår kompetens och sakkunskap. De som svarade var emellertid oroad för

hur naturtjänsternas resurser ska räcka till i framtiden. Mest utrymme för utveckling ansågs finnas inom samarbetet med turistnäringen i Lappland.

År 2014 förbättrade vi förutsättningarna för naturturism i Lappland för inhemska och utländska besökare såväl sommar som vinter. Antalet besökare i Finlands populäraste nationalpark, Pallas-Yllästunturi, översteg nu en halv miljon. Till detta bidrar den växande sommarturismen. Tillsammans med lokala företagare har vi utvecklat produkthelheten Kylästä kylään ("från by till by"), som visat sig vara en framgång: över hundra samarbetsföretag erbjuder turisterna service, bl.a. inkvartering och transport av bagage utmed rutten.

Vi har velat ordna sakkunnig guidning som lokal service. Utbildningssamkommunen Lappia genomförde tillsammans med oss en arbetslivsorienterad utbildning för vildmarksguidar. Vi samlade också

information om Pallas-Yllästunturis natur och historia till ett lättläst paket för turister och turistföretag och så gjorde vi en handbok där det framgår vilka tillstånd och avtal som krävs för verksamhet på statens marker.

Vi erbjuder naturupplevelser tillsammans med våra partner

I Kajanaland och Koillismaa inrättade vi nya älvsfiskeplatser på en sträcka av 200 strandkilometer. I Ijo älvs mellersta lopp består de vatten som omfattas av gemensamt tillstånd av Forststyrelsens och fem delägarlags vatten. Här finns rikligt med forsar, strömmar och sel. De vanligaste fångsterna är harr, öring och gädda. Det gjordes också videopresentationer av flera av våra rekreationsfiskeplatser.

Vapapäivä ("spödagen") ordnas den första lördagen under skolelevernas sommarferier, då alla minderåriga får fiska avgiftsfritt på de fiskeplatser som

Hjärtförbundet tilldelade Forststyrelsen det nationella priset som främjare av hjärthälsa 2014. Motiveringen var Forststyrelsens mångsidiga verksamhet för att uppmuntra människor att röra sig i naturen, från nationalparkernas utflyktsutbud till omfattande jakt- och fiskemöjligheter. Projektet Luonto liikuttamaan ("naturen sätter oss i rörelse") och webbtjänsten Utinaturen.fi (Luontoon.fi) fick ett särskilt tack.

Suomen Sydänliitto ry
Finlands Hjärtförbund rf

berörs av temadagen. I följd engagerade Forststyrelsens och Finlands Fritidsfiskares Centralorganisations evenemang över 700 barn och ungdomar.

I augusti ordnades för andra gången Den finska naturens dag, vars huvudarrangör är Finlands miljöcentral, Finlands naturskyddsförbund, Forststyrelsens naturtjänster samt Biologi- och geografilärarnas förbund. Runt om i landet ordnades över hundra evenemang och de samlade totalt över 11 000 deltagare. Under evenemanget Puijo liikuttaa ('Puijo sätter oss i rörelse') erbjöd vi tillsammans med idrottsorganisationer och företag i Norra Savolax samt Kuopio stad familjer möjligheter att prova på rolig motion och idrott.

Inom ramen för vårt projekt Luonto liikuttamaan ("naturen sätter oss i rörelse") utbildade vi tillsammans med marthorna i Norra Savolax, Pohjois-Savon Martat ry, frivilliga skogsmarthor som bistår lärare och skolelever, så att skolgrupper enkelt kommer ut i skogen. Målet är att sänka tröskeln för lärarna att bege sig ut i naturen med eleverna. Samtidigt utvecklas nya verksamhetsmodeller för

Yli-Vuokki i Suomussalmi gav fångst. Under Vapapäivä ("spödagen") i juni får barn och ungdomar bekanta sig med fisketraditionen och tävla om resultat. FOTO: FORSTSTYRELSEN / KARI SARAJÄRVI

att främja barnens hälsa och relation till naturen.

Omfattande utredning om naturens välfärdseffekter

Nationalparker och jakt- och fisketurer kan vara till betydande och förmånlig hjälp för att förebygga hälsoproblem, visar utredningar som vi publicerade 2014. Besökarnas upplevelser av de psykiska, sociala och fysiska effekterna av vistelse i naturen har aldrig tidigare undersökts i så här stor omfattning i Finland. Resultaten analyserades av vår projektpartner Diakonissanstalten i Uleåborg. Värdet av de hälsoeffekter som de vandrare som besökte Finlands nationalparker 2013 upplevde uppgår till 226 miljoner euro.

Av jägarna bedömde 90 procent att deras sociala, psykiska och fysiska välfärd förbättrats under jakturen, och av fiskarna 80 procent. Jakt- och fisketurer förbättrar också konditionen. Jägare går 8 kilometer om dagen i svår terräng, det vill säga jägare vandrar varje år sammanlagt cirka en miljon kilometer på statens marker.

Utredningarna finns på adressen

julkaisut.metsa.fi. Publikationerna innehåller ett sammandrag på svenska.

- *Terveyttä ja hyvinvointia*

kansallispuistoista – Tutkimus kävijöiden kokemista vaikutuksista (Hälsa och välmående från nationalparkerna – undersökning om naturvistelsers inverkan på hälsa och välmående)

- *Luontoympäristön terveys- ja*

hyvinvointivaikutusten taloudellinen arvottaminen (Ekonomisk värdering av verkningarna av naturmiljön på hälsa och välmående)

- *Terveyttä ja hyvinvointia valtion mailta – tarkastelussa metsästäjät ja kalastajat (Hälsa och välmående från statens marker – med fokus på jägare och fiskare)*

Levande kulturarv ger inkomster och glädje

Den rika naturen och historiska sevärdheterna gör Öro ett fascinerande utflyktsmål.

FOTO: FORSTSTYRELSEN / ESKO SORAKUNNAS

I början av 2014 överfördes skötseln av 29 kulturhistoriskt värdefulla objekt, så som samegården Välimaa, borguinerna i Raseborg och Kajana samt Svartholms fästning i Lovisa från Museiverket till Forststyrelsens naturtjänster. Ansvaret för Skanslandet utanför Helsingfors och Öro i Skärgårdshavet övertog vi från försvarsmakten.

Museiverkets objekt överfördes i vår besittning tillsammans med ett anslag på en miljon euro som statsrådet beviljat. Vi startade ett planeringsarbete som syftar till att omvandla dem till aktiva evenemangs- och turistobjekt, vilkas natur- och kulturarvsvärden tryggas. I utvecklingen deltar aktörer i turistbranschen, kommuner, invånare och museimyndigheterna. I samband med att kejsarens fiskestuga vid Langinkoski i Kotka fyllde 125 år öppnades det renoverade kaféet och i Raseborg gjordes arkeologiska utgrävningar.

Det historiska kustfortet Öro öppnas för turister 2015, och Forststyrelsens naturtjänster utvecklar ön till ett centrum för naturturismen i Skärgårdshavets nationalpark. På ön finns sandstränder, krigshistoriska sevärdheter och cirka 60 byggnader, av vilka många är kulturhistoriskt värdefulla. För att få i gång turismen färdigställdes en plan, enligt vilken man efter några år väntar ungefär 30 000 besökare per år till ön.

Trafik med förbindelsefartyg till ön startar sommaren 2015, och muddringen för en gästbrygga med 70 båtplatser har påbörjats. Vi började också istandsätta byggnaderna.

På Skanslandet och Kungsholmen fortsatte istandsättnings- och skötselarbetena. Vårt mål är att objektet, som har en mycket intressant natur och historia och ligger i närheten av Sveaborgs världsarv, ska öppnas 2016.

Samarbetet hjälper naturen

Forststyrelsens naturtjänster åstadkommer mycket med projektfinansiering tillsammans med sina partner. Självfinansieringsandelen, som naturtjänsterna i regel får i form av budgetmedel, mångfaldigas i projekten. Finansiering från EU till oss har fördubblats till 5,2 miljoner under de fem åren 2010–2014. Mycket viktiga partner är också de som utan ersättning bidrar med sin tid och sitt kunnande.

Naturtjänsterna är en sakkunnig koordinator, som samlar aktörer från olika samhällssektorer och olika håll i landet. De omfattande LIFE-projekten har främjat naturskyddet och flera andra projekt bland annat naturturismen.

Hjälpprivor åt saimenvikaren med gemensamma krafter

Skyddet av den akut hotade saimenvikaren fick ny fart genom projektet Saimaan-norppa-LIFE. Under förvintern 2014 samlade vi en grupp frivilliga för att göra hjälpprivor åt saimenvikarna eftersom det inte fanns några naturliga drivor. Över hundra frivilliga gjorde under två veckors tid 240 boplatser och de dög utmärkt åt saimenvikarna: enligt uppskattning föddes 64 kutar på vårvintern, varav 59 i hjälpprivorna. Snöfria vintrar klarar sig 50–70 procent av saimenvikarens nyfödda kutar, medan över 80 procent överlevde tack vare hjälpprivorna. Miljöministeriet och Internationella naturvårdsunionen IUCN:s Finlandskommitté utsåg dem som

byggde hjälpprivorna till vinnare i tävlingen Bästa naturgärning 2013–2014.

Inom projektet undersökte man genom dykningar om det fötts några kutar, och en jakt- och fiskeövervakare som övervakar användningen av saimenvikarsäkra fångstredskap inledde sitt arbete. Av 392 granskade katsarna hade 76 stora öppningar och var farliga för saimenvikaren.

LIFE-projekt för att hjälpa myrar och solexponerade områden

Målet med projektet Boreal Myrmarknät LIFE var att restaurera eller återställa vattenhushållningen och landskapet på utdikade myrar i ett mera naturligt tillstånd genom att fylla igen diken och

Saimenvikarbeståndet hölls enligt uppskattning på 2013 års nivå, cirka 300 individer. FOTO: MERVI

KUNNASRANTA

Friggas pärmorffjäril gynnas av myrskyddet. Boreal Myrmarknät LIFE, som avslutades i slutet av 2014, var det största projektet hittills i Finland som finansierats av EU:s LIFE Natur-fond.

FOTO: FORSTSTYRELSEN / JUSSI MURTOSAARI

avlägsna träd. När det femåriga projektet avslutades 2014 hade 4 700 hektar myrar restaurerats, en miljon meter diken hade täppts igen och över hundra entreprenörer hade fått arbete motsvarande cirka 90 årsverken och 3,5 miljoner euro. Projektkostnaderna uppgick till cirka 6,7 miljoner euro, av vilket Europeiska unionen betalade hälften.

Vi följde noga med hur restaureringen påverkade vattenmängden och vattenkvaliteten, växtligheten samt fåglar, fjärilar och trollsländor på myrarna. Resultaten visade att vi med framgång har lyckats återställa myrnaturen i mera naturligt tillstånd. Finland är restaureringens modelland. Vi spred också restaureringskunskap i världen och fick internationellt tack. 3 500 barn fick bekanta sig med myrnaturen under utflykter. Över 500 rörelsehämmade deltog i myrutflykter.

EU-projektet Ljus & Eld LIFE som startade 2014 skriver historia: för första gången i Finland sköts statliga, privata

markägares och företags marker inom samma projekt. Kontrollerade bränder är ett effektivt sätt att se till att åsar, havstrandängar och andra solexponerade miljöer och de arter som lever där bevaras. Hälften av budgeten på drygt fyra miljoner euro kommer från EU. Projektet koordineras av Forststyrelsen, och partner är Hämeen ammattikorkeakoulu, NTM-centralen i Norra Savolax, Finlands Skogscentral, UPM och WWF Finland.

Nya möjligheter för arter på väg att försvinna

Forststyrelsen och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet inledde samarbete med ryska aktörer för att återinföra försvunna laxbestånd. Vuxna havslaxar som fångats i Ala-Tuulomas kraftverks fisktrappa i Ryssland flyttades nära finska gränsen. Femtio fiskar försågs med radiosändare, med vilkas hjälp fiskarnas vandring och beteende och i vilken mån de söker sig till lekområdena i Finland kan följas.

Förhoppningen är att laxflyttningsprojektet också ska underlätta situationen för flodpärlmusslan som är på väg att dö ut, eftersom bestånden inte har förökats sedan laxen försvann. Flodpärlmusslans larver lever i laxarnas gälar. Inom projektet Kainuun helmenkalastajat ("Kajanalands pärlfiskare") sökte man efter larver i hundra bäckar och åar åren 2012–2014. I nio år hittades levande flodpärlmusslor, men unga musslor observerades i endast tre åar. Vi inventerade flodpärlmusslebeståndet ingående även inom det nordiska flodpärlmussleprojektet, och det avslöjades att artens tillstånd var ännu sämre än förväntat. För att stoppa tillbakagången behöver åarnas avrinningsområden istandsättas och fiskvägar byggas för att säkra laxens vandring.

Vi började planera återutplanteringar av skogsvildren. Vi utreder olika alternativ utifrån jord- och skogsbruksministeriets riktlinjer för beståndsvården. Målet är att bevara skogsvildrenen som en livskraftig villebrådsart som kan utnyttjas på ett hållbart sätt. Finlands skogsrenbestånd

Inom ramen för projektet ESCAPE-Life återbördades bl.a. den sällsynta ävjestarren till växtplatser där den hade försvunnit.

FOTO: FORSTSTYRELSEN / HEIKKI EERONHEIMO

President Tarja Halonen fick Tarjas talko i födelsedagspresent av WWF. Sommaren 2014 ordnade Forststyrelsen frivilligarbetet på Skanslandet.

FOTO: FORSTSTYRELSEN / TEA KARVINEN

består nu av förekomsterna i Kajanaland och Suomenselkä. Den senare är ett resultat av återutplantering i decennieskiftet 1970–1980. I synnerhet beståndet i Kajanaland har gått tillbaka kraftigt.

Frivilligas verksamhet ger resultat och besparingar

Det arbete som utförs av frivilliga är mycket viktigt såväl för naturvården som för att följa artsammansättningen och säkerställa villebrådsbeståndens hållbarhet. Talkosommaren 2014 var åter rekordlivlig. På skyddsområdena ordnades 75 talkon, samarbetspartner var bl.a. WWF Finland i östra Finska viken och på Jurmo i Skärgårdshavet samt Pidä Lappi Siistinä ry i Bottenvikens och Urho Kekkonens nationalparker. Vi prövade nya talkoformer, så att till pop up-talkot i Linnansaari

nationalpark kunde man anmäla sig på nationalparkens Facebook-sida och i de marina nationalparkerna tog vi upp kampen mot skräp och främjade arter för att hedra Finska vikens temaår 2014.

Det arbete som utförs av amatörer, till exempel sådana som observerar fågelreden, är oersättligt. Observationerna berättar att vitryggig hackspett hade ett bra häckningsår, kungsörnen och havsörnarna i norra Finland, som vi observerar, ett utmärkt. Antalet upptagna kungsörnsrevir var större än någonsin tidigare, inalles 348. De lyckade häckningarna resulterade i 213 ungar som kunde ringmärkas. Pilgrimsfalkens häckningsresultat var medelmåttligt, medan jaktfalkens var mycket dåligt för sjätte året i rad. Endast tre ungar som kunde ringmärkas hittades.

I fjällområdena i norra Finland deltog frivilliga i rävjakt för att fjällräven, som hotas av rödrevarna, ska kunna återvända till den finska naturen från svenska eller norska lappmarken. Varje år räknar också frivilliga jägare tusen vilttrianglar på olika håll i Finland. Räkningarna görs i juli-augusti och de ligger till grund för regleringen av jakten på skogshönsfåglar.

Forststyrelsens naturtjänster belönade Årets frivilliga miljöarbetare **Marko Kettunen**, som ägnar sig åt att sprida information om stora rovdjur.

Artinventeringar gagnar även vetenskapen

Inventeringarna av skyddsområdenas artsammansättning har riktats mot naturtyper och områden som är viktiga för hotade arter. Under artinventeringarna

i Lappland har man också hittat flera arter som inte påträffats tidigare i vår natur. Särskilt kunskapen om insekter har ökat.

Experterna artbestämde 64 nya svampmyggarter i Finland. Av dem är fyra nya även för Europa och fyra för hela Eurasien. De gamla skogarna och naturliga aapamyrarna i norr upprätthåller en större mångfald av insekter än vad vi vetat tidigare.

I Lappland närmade sig vårt nästan 20 år långa och 4 miljoner hektar stora kraftprov slutet. Med hjälp av bland annat flygfoton har man först sökt efter de mest intressanta objekten, som har inventerats noggrannare på ort och ställe.

Information som lagrats i det geografiska informationssystemet används bland annat för att planera skötseln och användningen av områden. Även universitet och forskningsinstitut kan utnyttja materialet.

Tyngdpunkten i naturtjänsternas marina verksamhet försköts från insamling av information till att utnyttja kunskaperna. Vi började följa naturens tillstånd på havsbotten.

Stöd för jakt och fiske samt för jakt- och fiskeövervakning

Inkomsterna från försäljningen av jakt-, fiske- och terrängtrafiktillstånd överskred för första gången fem miljoner euro, trots att man var tvungen att krympa tillståndskvoten för hönsfåglar eftersom räkningen av vilttrianglar visade att häkningsresultatet försämrats. Inkomsterna av tillstånden används för att vårda viltet och våra fiskevatten samt för att förbättra våra jakt- och fisketjänster.

Vi utvecklade systemen för att följa bytesuppgifterna i samarbete med Finlands Viltcentral, och Oma riista-tjänsten är redan tillgänglig för medborgare

som vill lämna bytesuppgifter. Vi startade projekten Eräpassi ("vildmarkspasset") och Eräkummi ("vildmarksfaddern") för ungdomar.

För jakt- och fiskeövervakningen fick vi ny hjälp och synlighet, när vi anställde en webbjakt- och fiskeövervakare med anslag för sysselsättning av ungdomar. En nyutexaminerad polis följde med diskussionen om jakt och fiske i webbforum och sociala medier samt handledde jägare och fiskare i goda jakt- och fiskeseder. Denna rådgivning stödde det övervakningsarbete som utförs av 12 andra jakt- och fiskeövervakare i terrängen.

Nya skyddsområden i vår vård

Antalet statliga skyddsområden ökade i och med att flera nya skyddsområden inrättades. Områdena var redan från tidigare i Forststyrelsens besittning. Förutom två nationalparker inrättade staten 91 naturskyddsområden i Egentliga Finland med en sammanlagd areal på cirka 13 000 hektar. I Saimen i Södra Savolax tillkom cirka 13 000 hektar skyddsområden. De är särskilt avsedda att främja skyddet av saimenvikaren. Som ett led i METSO-programmet skyddade Forststyrelsen 13 000 hektar ekonomiskogar. Fennoskandiens gröna bälte utvidgades i Suomussalmi med nästan 33 000 hektar stora skyddsområden, när den s.k. Kalevalaparken på gränsen mellan Finland och Ryssland kompletterades.

Naturtjänsterna svarar för fastighetsbildningen på de nya skyddsområdena, utmärkningen av gränserna i terrängen samt för planeringen av skötseln och användningen.

I Övre Lappland ökade ripbeståndet med 50 procent från föregående år.

FOTO: FORSTSTYRELSEN / TIMO ESKOLA

Tykö nationalpark är Finlands 39:e nationalpark, med varierande terräng och mångsidiga möjligheter till utflykter. FOTO: FORSTSTYRELSEN / TEA KARVINEN

Två nya nationalparker på medborgarnas initiativ

Från och med 2015 finns det 39 nationalparker i Finland, när miljöministeriet bland de objekt som medborgarna föreslagit valde att förverkliga Södra Konnevesi och Tykö. De kompletterar vårt nätverk av nationalparker genom att skydda gamla skogar och vildmarksstränder i kommunerna Konnevesi och Rautalampi samt mångsidig natur i Salo i Egentliga Finland.

Södra Konnevesi erbjuder naturupplevelser i form av allt från bärplockning till paddling.

I Tykö kan man även under en kort utflykt färdas i storslagen bergsterräng, beundra vackra sjölandskap, uppleva myrens och skogens mosaik samt förnimma havets närhet.

Den tidigare ekonomiskogen på Tykö strövområde återgår så småningom i naturligt tillstånd som en del av nationalparken. Rekreationsfisket i Matildanjärvi fortsätter. På grund av de skador som älg och vitsvanshjort orsakar trafiken samt jord- och skogsbruket är jakt tillåten från den 15 oktober till den 31 december med Forststyrelsens tillstånd.

I Södra Konnevesi producerar vi bas-service för friluftslivet och stöder naturturismen. Vi började utveckla servicen tillsammans med andra aktörer i områden i och med utarbetandet av planen för skötsel och användning.

Grundandet av nationalparkerna stöder kommunernas och företagens verksamhet för att utveckla naturturismen.

Nationalparkerna grundades på Naturaområden som staten ägde sedan tidigare. Vi tryggar bevarandet av naturvärdena genom skydds- och naturvårdsåtgärder när antalet besökare växer.

Naturtjänsternas arbete ger resultat

Vi värnar om naturen och kulturarvet

Vi samlar in naturinformation samt sköter natur- och kulturarvsobjekt på uppdrag av miljöministeriet.

Vår naturarbete i siffror 2014

- restaurerade skogar och myrar 1 627 ha
- omskötta vårdbiotoper 4 310 ha
- kartlagda naturtyper 137 614 ha
- kartlagda arter på 1 621 ha
- 2 273 fornlämningar och 334 skyddade byggnader på naturtjänsternas områden

I Kuhmoinen påträffades den ytterst hotade cinnoberbaggen (Cucujus cinnaberinus).

FOTO: LUBOMIR HLASEK

Vi utnyttjar projektfinansieringen effektivt

Med hjälp av projektfinansiering stärker vi naturturismen i landskapen tillsammans med andra aktörer och inriktar skötselåtgärderna för att bevara hotade arter och naturtyper.

Våra project 2014

- ca. 100 projekt igång
- vår projektfinansiering från EU har fördubblats under senaste fem åren till 5,2 miljoner euro

Vår omfattande kundservice guidar på naturutflykter och jakt- och fisketurer

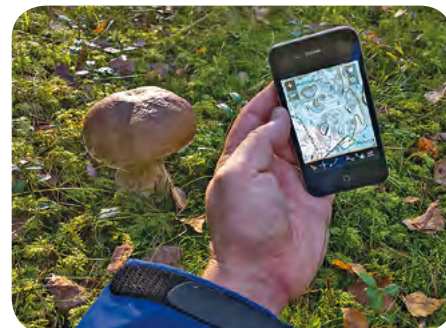
Den förnyade webbtjänsten Utinaturen.fi är Finlands mest populära friluftstjänst. Den presenterar över 300 av de finaste utflyktsmålen i vår natur. Vår tjänst Utflyktskarta.fi presenterar kartor över utflyktsmål och jakt- och fiskeplatser. Det finns också mobila versioner av bägge tjänsterna.

Webbplatsen Eräluvat.fi och nätbutikerna där innehåller uppgifter om jakt- och fiskeplatser och hur man skaffar tillstånd. Även statens fiskevårdsavgift och de fiskelänsspecifika spöfiskeavgifterna betalas nu via naturtjänsterna, och man kan sköta fiskeavgifterna och fisketillstånden för statens vatten på en adress.

Snöskotertillstånd som behövs för att köra längs snöskoterspår på statens marker kan skaffas åt hela familjen på en gång och det är enkelt att köpa dem: per telefon, från våra verksamhetsställen eller via webbplatsen Eräluvat.fi.

Kundtjänstens nyckeltal år 2014

- 1,1 milj. enskilda besökare i webbtjänsten Luontoon.fi (Utinaturen.fi)
- nästan 1,9 milj. besök i webbtjänsten Retkikartta.fi (Utflyktskarta.fi)
- 286 000 enskilda besökare i webbtjänsten Eräluvat.fi
- över 1 miljon besök på kundtjänstställena
- 63 619 guidade kunder i grupper
- över 7 000 kilometer leder och naturstigar
- 2 900 underhållna rastplatser
- kundtillfredsställelsen bland vandrarna 4,3 (på skalan 1–5)
- kundtillfredsställelsen bland jägare 3,7 (på skalan 1–5)

Tjänsten Utflyktskarta.fi (Retkikartta.fi) publicerade en egen mobilapp. FOTO: TAPANI MIKKOLA

Bra service ger besökare, besökare ger inkomster

Vi producerar grundläggande friluftstjänster med budgetmedel. Vi tar ut avgifter för fiske- och jakttillstånd, och intäkterna används för att gagna jaktmarker och fiskevatten. Näringslivet skapar avgiftsbelagda turisttjänster i närområdena.

Den penningssumma som staten investerar i nationalparker och strövområden kommer tillbaka i medeltal 10-faldigt i form av lokal företagsverksamhet och arbetsplatser och varje euro som betalats i tillståndsavgift 7-faldigt.

Mera information om sättet att beräkna de ekonomiska effekterna (på finska): www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous.

Effekter på den lokala ekonomin

- 5,6 milj. besök i områden som sköts av Forststyrelsens naturtjänster
- 2,3 milj. besök i nationalparker
- nationalparkernas inkomsteffekt till den lokala ekonomin sammanlagt 125,8 milj. euro
- 50 100 sålda jakttillstånd
- 70 151 sålda fisketillstånd
- från jägare och fiskare som köpt tillstånd var inkomsteffekten till den lokala ekonomin sammanlagt 28,2 milj. euro

Vi erbjuder arbete i hela landet

Hälften av naturtjänsternas anställda arbetar söder om linjen Lieksa–Björneborg, en fjärdedel vid vår regionenhet i Österbotten och en fjärdedel i Lappland. Vi anställer säsongarbetare och ungdomar som behöver sysselsättas och vi erbjuder även fångar i öppna anstalter arbete. Vi anlitar lokala företagare, så som entreprenörer. Frivilliga bidrar med en viktig arbetsinsats för naturen.

Arbete för naturen 2014

- *naturtjänsternas personal gjorde sammanlagt 624 årsverken.*
- *110 arbetslösa ungdomar sysselsatta (ca. 50 årsverken)*
- *fångar från öppna anstalter: 51 årsverken*
- *2 510 frivilliga arbetade motsvarande 23 årsverken.*

EU-finansierade naturskyddsprojekt sysselsätter maskinentreprenörer på olika håll i landet.

FOTO: PHILIPPE FAYT

I Noux nationalpark hittar man lugn och ro i naturen trots ett rekordhøgt besöksantal 2014.

FOTO: FORSTSTYRELSEN / TEA KARVINEN

I egenskap av vårdare av nationalparker, kulturarv och hållbara vilt- och fiskebestånd värnar naturtjänsterna om nationalförmögenheten. Här följer några plock ur vårt arbete 2015.

Vår nationalförmögenhet ökar i värde

- Vi iståndsätter värdefulla kulturarvsobjekt så som Svartholms fästning och Raseborgs slottsruin.
- Vi planerar återutplantering av skogsvildren för att förenhetliga och utvidga artens utbredningsområde.
- Med EU-pengar sköter vi solexponerade miljöer och tryggar livsmöjligheterna för deras ytterst hotade arter.

Människorna mår bra i naturen

- Vi sänker tröskeln för att bege sig ut i naturen genom att ta med kommunernas naturmotionsplatser i tjänsten Utflytskarta.fi (Retkikartta.fi).
- Vi sköter uppbörden av statens fiskeavgifter och förbättrar servicen i anslutning till fiskeavgifter.
- Vi förnyar våra kundtjänstsystem och börjar systematiskt följa de välfärdseffekter som nationalparkernas och jakt- och fisketjänsternas kunder upplever.

Partnerskap med turistindustrin ger tillväxt

- Vi är med och utvecklar naturturismen i sydvästra Finland genom att öppna kustfortet Örö och förbättra servicen i nya Tykö nationalpark.
- Vi stärker vår ställning som en betydande turismaktör i huvudstadsregionen.
- Vi förbättrar friluftstjänsterna i Urho Kekkonens nationalpark särskilt i närheten av Saariselkä turistområde.

Vi arbetar med glädje och skicklighet för nationalförmögenheten

- GIS-system som vi utvecklat tas i bruk inom naturskyddsförvaltningen när man planerar vården av skyddsområden.
- Vi fortsätter att sysselsätta arbetslösa och unga som hotas av arbetslöshet.
- Vi deltar i rehabiliteringen av fångar i öppna anstalter genom att erbjuda dem meningsfullt arbete i naturen.

NATURTJÄNSTERNAS FINANSIERING 2014

Forststyrelsens naturtjänsters verksamhet finansieras i huvudsak med budgetmedel. Inkomstfinansieringen består av bl.a. jakttillskotts-, fisketillskotts- samt hyresinkomster.

■ Miljöministeriet 36,6 milj. €

■ Inkomstfinansiering 10,2 milj. €

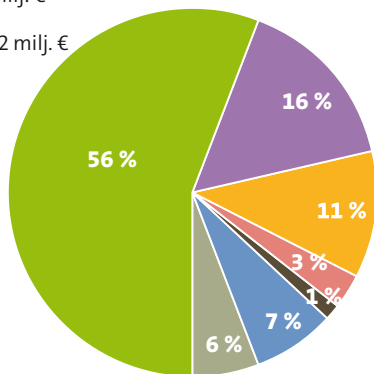
■ Jord- och skogsbruksministeriet 7,3 milj. €

■ Arbets- och näringsministeriet 2,0 milj. €

■ Justitieministeriet 0,8 milj. €

■ Europeiska unionen 4,8 milj. €

■ Annan finansiering 3,7 milj. €

Sammanlagt: 65,4 milj. €

FORSTSTYRELSENS OFFENTLIGA FÖRVALTNINGSUPPGIFTER

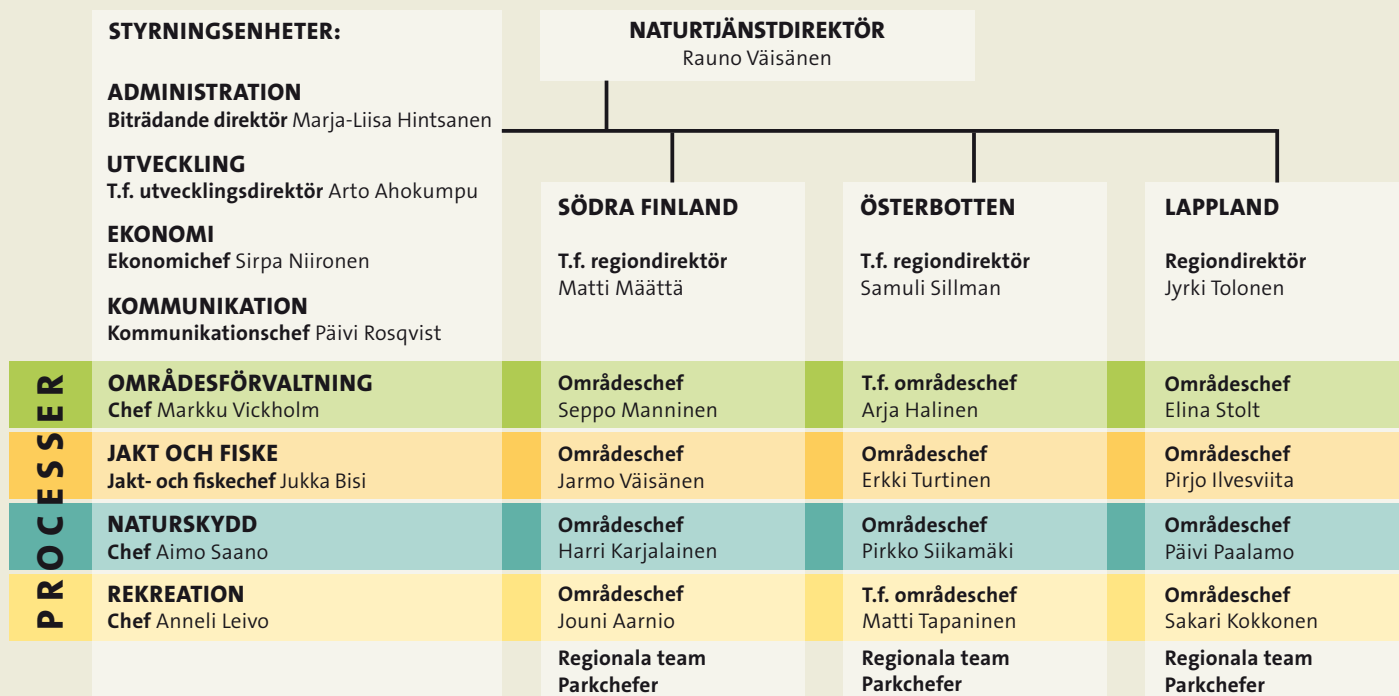
Forststyrelsen är ett statligt affärsverk, som producerar tjänster i naturresursbranschen. Forststyrelsens uppgifter indelas i företags ekonomi (bl.a. skogsbruk, tomtaffärer) och offentliga förvaltningsuppgifter som sköts av naturtjänsternas resultatområde (bl.a. naturskydd, jakt- och fisketjänster och avgiftsfria friluftstjänster).

AREALUPPGIFTER 1.1. 2015

Statens mark- och vatteninnehav (ca 1/3 av Finlands yta) är i enlighet med statens fastighetsstrategi koncentrerad till en organisation, Forststyrelsen.

- Forststyrelsen besitter 9,1 miljoner hektar statlig mark och 3,4 miljoner hektar vattenområde, sammanlagt 12,5 miljoner hektar.
- Härav sköter naturtjänsterna 3,9 miljoner hektar land och 3,2 miljoner hektar vatten, sammanlagt 7,1 miljoner hektar (57 % av Forststyrelsens områden):
 - 39 nationalparker, 19 naturreservat och ca 500 andra naturskyddsområden (sammanlagt ca 1,7 miljoner hektar)
 - 12 eödemarksområden (ca 1,5 miljoner hektar)
 - övriga områden bl.a. 6 statens strövområden (som är i skogsbrukets resultatområdes besittning men som sköts av naturtjänsterna).

NATURTJÄNSTERNAS ORGANISATION 1.1. 2015

UPPSKATTAT ANTAL BESÖK I FORSTSTYRELSENS KUNDTJÄNSTSTÄLLEN 2014

(Sammanlagt 1 007 500 besök.)

Kundtjänstställe	Antal besök
Ekenäs.....	16 100
Fjäll-Lapland.....	27 900
Hailuoto.....	12 100
Haltia.....	115 000
Hossa.....	39 800
Ivalo.....	13 900
Kalajokki.....	33 200
Karhunkierros.....	7 200
Kilpisjärvi.....	10 200
Koilliskaira.....	12 000
Koli.....	48 700
Kuhmo.....	10 400
Kuusamo.....	20 200
Kvarken.....	13 600
Limingoviken.....	54 800

Linnansaari.....	8 300
Oulanka.....	51 900
Pallastunturi.....	40 900
Pyhä-Luosto.....	96 900
Ruunaa.....	5 500
Saariselkä.....	44 200
Saimen.....	30 600
Savukoski.....	7 100
Seitsemäinen.....	28 700
Skärgårdshavet.....	12 200
Syöte.....	33 900
Tavastland.....	16 000
Tykö.....	17 000
Yllästunturi.....	80 700
Övre Lapland.....	98 500

Forststyrelsens naturum och kundtjänstställen
2014. Kontaktuppgifter samt service: www.utinaturen.fi > Kundtjänst.

UPPSKATTAT ANTAL BESÖK I NATIONALPARKERNA 2014

(Sammanlagt 2 286 500 besök. Södra Konnevesi nationalpark grundades 1.9.2014, Teijo nationalpark 1.1.2015.)

Nationalpark	Antal besök
Bottenhavet.....	48 000
Bottenviken.....	9 800
Ekenäs skärgård.....	48 000
Helvetinjärvi.....	18 900
Hiidenportti.....	10 200
Isojärvi.....	12 300
Kauhaneva-Pohjankangas.....	7 200
Koli.....	135 200
Kolovesi.....	10 200
Kurjenrahka.....	36 600
Lauhanvuori.....	11 000
Leivonmäki.....	12 900
Lemmenjoki.....	12 200
Liesjärvi.....	28 600
Linnansaari.....	30 500
Noux.....	285 200

Oulanka.....	179 600
Pallas-Yllästunturi.....	514 800
Patvinsuo.....	13 000
Petkeljärvi.....	18 800
Puurijärvi-Isosuo.....	8 400
Pyhä-Häkki.....	15 900
Pyhä-Luosto.....	101 600
Päijänne.....	14 000
Repovesi.....	98 200
Riisitunturi.....	22 400
Rokua.....	17 800
Salamajärvi.....	14 000
Seitsemäinen.....	41 000
Sibbo storskog.....	75 200
Skärgårdshavet.....	54 700
Syöte.....	36 600
Södra Konnevesi.....	9 700
Tiilikajärvi.....	8 400
Torransuo.....	12 000
Urho Kekkonens np.....	288 600
Valkmusa.....	10 800
Östra Finska viken.....	14 200

UPPSKATTAT ANTAL BESÖK PÅ STATENS STRÖVOMRÅDEN 2014

(Sammanlagt 355 300 besök. Tykö strövområde blev 1.1.2015 en del av den nya nationalparken.)

Statens strövområde	Antal besök
Evois.....	64 400
Hossa.....	51 700
Iso-Syöte.....	25 100
Kylmäluoma.....	25 800
Ruunaa.....	81 200
Tykö.....	67 600
Ule träsk.....	39 500

Karta över skyddsområdena samt statens strövmråden på följande sida. →

Forststyrelsens naturtjänster

Inom Forststyrelsen är naturtjänsterna den enhet som ansvarar för offentliga förvaltningsuppgifter, bl.a. naturskydd, jakt- och fisketjänster och avgiftsfria friluftstjänster.

Naturtjänsterna sköter Finlands nationalparker, naturreservat och statens strövmråden, ödemarksområden samt största delen av allmänna vattenområden.

Naturtjänsterna ansvarar för

- naturskydd och -vård
- avgiftsfri friluftsservice
- jakt-, fiske- och terrängkörningstillstånd

www.metsa.fi – information om Forststyrelsens naturtjänsters arbete

www.utinaturen.fi – mångsidig webbtjänst för friluftsliv i naturen

www.utflyktskarta.fi – karttjänst över statens utflyktsmål samt jakt- och fiskeställen

www.eräluvat.fi – försäljning av jakt-, fiske- och terrängkörningstillstånd

www.haltia.com – Finlands naturcentrum Haltia: hela Finlands natur under ett tak

**METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN**

Finlands nationalparker och naturreservat, ödemarksområden och statens strövmråden samt allmänna vattenområden som förvaltades av Forststyrelsen 31.12.2014.
(Tykö nationalpark grundades 1.1.2015.)